

ОСНОВНИ ДАННИ ЗА КУЛТУРАТА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Статистическите изследвания на НСИ в областта на културата осигуряват информация за дейността на музеите, театрите, библиотеките, кината, радио- и телевизионната програмна дейност, производството на филми и читалищната дейност. Основните показатели и обхватът на изследванията са в съответствие с методологическите препоръки на ЮНЕСКО.

1. Културни институции

В обхвата на културните институции се включват музеите, театрите и музикалните колективи (сценичните изкуства) и библиотеките.

1.1. Музеи

Към 31.12.2022 г. в област Велико Търново функционират 9 музея, регистрирани съгласно Закона за културното наследство.

През 2022 г. движимите културни ценности, формиращи Националния музеен фонд, са 313 хил. фондови единици и в сравнение с 2021 г. техният брой се увеличава с 0.4%. Цифровизираните фондови единици са 40 хил., като няма промяна спрямо предходната година.

Посещенията в музеите през 2022 г. са 372 хил. и съпоставени с 2021 г. се увеличават с 40.1%. В дните със свободен вход са осъществени 14.2% от посещенията в музеите. Регистрирано е и увеличение на посещенията от чужденци в музеите със 100.9% спрямо предходната година и достигат 111 хиляди.

Общият персонал на музеите през 2022 г. е 224 души, които са с 3.9% по-малко в сравнение с 2021 година.

1.2. Сценични изкуства

През 2022 г. в действащите 2 театъра в област Велико Търново са организирани 225 представления, посетени от 40 хил. зрители, като спрямо 2021 г. представленията и посещенията се увеличават съответно с 56.3 и 177.6%. Средният брой посетители на едно представление е 176 и се увеличава със 77 спрямо предходната година.

1.3. Библиотеки

През 2022 г. библиотеките с фонд над 200 хил. библиотечни единици в област Велико Търново са 4. Общият им фонд се състои от 1 599 хил. библиотечни документа - книги, продължаващи издания - вестници, списания, бюлетини и др., като в структурата му с най-висок дял са книгите - 86.8% (1 388 хиляди). В сравнение с 2021 г. броят на книгите се е увеличил с 6370 броя (0.4%).

Регистрираните читатели са 93 хил., което е с 342.9% повече в сравнение с предходната година, а посещенията се увеличават с 33.9% и достигат 229 хиляди. Заетият библиотечен фонд общо възлиза на 422 хил. библиотечни единици, като за дома са заети 371 хил. библиотечни единици. Заетият библиотечен фонд средно на един читател е 5 броя, като намалява със 79.2% спрямо 2021 година.

2. Аудио-визуална дейност

Аудио-визуалната дейност включва филмовото производство, дейността на кината, както и радио- и телевизионната програмна дейност.

2.1. Кина

В края на 2022 г. кината в област Велико Търново са 5, а киноекраните - 10, като броят им се увеличава съответно с 1 и 4 спрямо 2021 година. В областта има един мултиплекс¹, в който са осъществени 37.9% от всички прожекции и 43.2% от посещенията.

През 2022 г. в сравнение с предходната година прожекциите в кината се увеличават със 107.9%, а посещенията - със 164.4%.

Прожектирани са 436 филма, които според националността им се разпределят, както следва: 77 български, 90 европейски, 245 от САЩ и 24 от други страни. В сравнение с предходната година броят на излъчените филми се увеличава с 62.1%, или със 167 броя.

2.2. Радиопрограмна дейност

През 2022 г. в област Велико Търново са функционирали 2 регистрирани и лицензирани радиооператора, излъчили 8 895 часа радиопредавания, което е с 47 часа по-малко в сравнение с 2021 година.

2.3. Телевизионна програмна дейност

През 2022 г. в област Велико Търново са функционирали 3 регистрирани и лицензирани български телевизионни оператора, с един по-малко от предходната година. Телевизиите с наземно разпръскване и тези по кабел и сателит са излъчили програми с обща продължителност 9 915 часа, или с 45.6% по-малко в сравнение с 2021 година.

3. Читалищна дейност

Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи². Изследването на читалищната дейност се провежда веднъж на пет години в съответствие с Националната статистическа програма и е изчерпателно, като обхваща всички читалища на територията на Република България, регистрирани в съответствие със Закона за народните читалища (ЗНЧ).

¹ Стационарно кино с 8 и повече екрана.

² Чл. 2, ал. 1 от Закона за народните читалища (ЗНЧ), обн. ДВ бр. 89 от 22 октомври 1996 година.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕР
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ВЕЛИКО ТЪРНОВО“

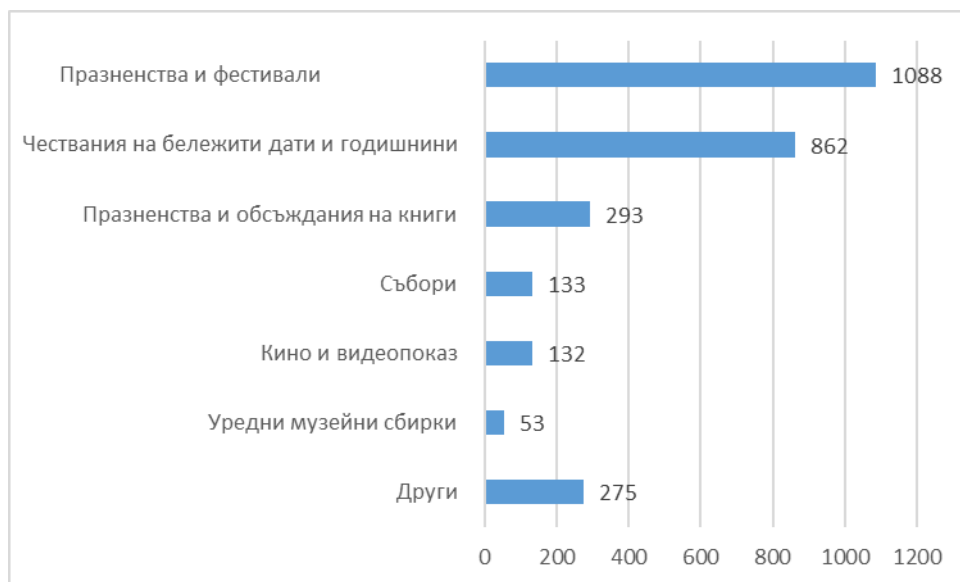
Към 31.12.2022 г. действащите читалища в България са 3 319, като 156 (4.7%) са на територията на област Велико Търново. От тях 23 (14.7%) са в градовете, а 133 (85.3%) в селата. В сравнение с 2017 г. броят на читалищата не се променя. Членовете на читалищата са 11 692 (за страната - 261 342), като спрямо 2017 г. броят им намалява с 532 (4.4%).

През 2022 г. във функциониращите читалища са налични следните услуги:

- 71 читалища (45.5%) предлагат услуги за ползване на компютър с достъп до интернет за потребители;
- В 145 читалища, или 92.9% от всички читалища, има действащи библиотеки;
- 136 (87.2%) читалища разполагат със зала за представления.

През 2022 г. от читалищата са организирани общо 2 836 културни и творчески прояви. Най-голям е броят на организирани от читалищата празненства и фестивали - 1 088, следван от честванията на бележити дати и годишнини - 862 (фиг.1).

Фиг. 1. Културни и творчески дейности в читалищата по вид

Методологични бележки

Информация за дейността на **музеите** се получава в резултат на регулярно провеждано годишно наблюдение. Тяхната дейност се характеризира чрез: музейните фондови единици; посетителите; културно-просветната работа; персонала; приходите и разходите и материално-техническата база. В броя на музеите се включват самостоятелните музеи, създадени по реда на чл. 25, ал. 1 и ал. 2 от Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19 от 13 март 2009 г.), и извършвали дейност през съответната година.

Сценичните изкуства са предмет на отделно годишно изследване. Единици на наблюдение са театрите, оперите, оперетите, цирковете, музикалните колективи, дружествата и сдруженията, които са организирали и провели рецитали и концерти (естрадни, фолклорни, симфонични, камерни, хорови, на духови оркестри, смесени и други). Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: сцени, места, представления, посетители, постановки по националност на автора, включително нови постановки.

Предмет на годишно статистическо наблюдение е и дейността на **библиотеките** с библиотечен фонд над 200 хиляди единици. Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: библиотечен фонд (книги, продължаващи издания и други библиотечни документи), читатели, посещения, зает библиотечен фонд, персонал, приходи и разходи, компютри, площ на библиотеките.

Дейността на **кината** се обхваща чрез следните основни характеристики: места, екрани, прожекции, зрители, приходи от билети. Не се наблюдават киноklubовете и подвижните кина.

Дейността на **радио- и телевизионните оператори** се обхваща чрез следните основни характеристики: предавания по функция в часове, приходи и разходи.

Изследването на **читалищната дейност** се провежда веднъж на пет години в съответствие с Националната статистическа програма и е изчерпателно, като обхваща всички читалища на територията на Република България, регистрирани в съответствие със Закона за народните читалища (ЗНЧ).

Повече информация и данни от изследванията в областта на културата могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/3552/>) и в Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=36).